

Handläggare
Karolin Bogren Gavling
Telefon: 08-50812196**Till**
Södermalms stadsdelsnämnd
24 september 2026

Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Anmälan av kontorsytttrande

Sammanfattning av remissen

Kommunstyrelsen har ombett Södermalms stadsdelsnämnd att yttra sig över betänkande *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SoU 2026:37)*. I betänkandet lämnar utredningen förslag som syftar till att alla förskolor i Sverige ska ges likvärdiga förutsättningar att erbjuda barn en utbildning av god kvalitet. Utredningen har bland annat haft i uppdrag att överväga och föreslå införandet av en obligatorisk förskola för vissa barn som behöver bättre språkutveckling i svenska.

Vidare har utredningen haft i uppdrag att föreslå en reglering för barngruppernas storlek samt överväga en reglering för att säkerställa lämplig personaltäthet. Utredningen har även haft i uppdrag att föreslå hur det kan införas tydligare krav på personalens språkkunskaper i svenska samt hur skollagen kan upplysa om att det följer av språklagen att svenska är språket i skolväsendet. Av direktivet framgår även att utredningen ska lämna nödvändiga författningsförslag,

Syftet med remissvaret är att redovisa förvaltningens bedömningar av utredningens förslag, beskriva vilka konsekvenser förslagen kan få för verksamheten samt lämna synpunkter och rekommendationer inför den fortsatta beredningen av ärendet. Utgångspunkten för remissvaret är att värna en likvärdig förskola av hög kvalitet, där alla barn ges goda förutsättningar för utveckling, lärande och språkutveckling.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab och kansli i samverkan med förskoleavdelningen och sociala avdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning av synpunkter

Stadsdelsförvaltningen välkomnar utredningen Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37) och delar dess grundläggande slutsats: en förskola med hög och jämlik kvalitet är en förutsättning för barns utveckling, lärande och framtida skolgång.

Utredningen lyfter fram de skillnader i förutsättningar som råder mellan olika huvudmän och förskolor, samt behovet av konkreta åtgärder för att främja likvärdighet – både på lokal och nationell nivå. Särskilt betonas språkutvecklingens betydelse, där förskolan spelar en nyckelroll i att ge alla barn goda möjligheter att utveckla sina kunskaper i svenska. Bland förslagen märks:

- Tydligare nationella riktlinjer för barngruppers storlek.
- Förbättrade förutsättningar för bemanning och personalens kompetens.
- Stärkt stöd för barn med särskilda behov i sin språkutveckling.

Tillsammans syftar förslagen till att skapa mer rättvisa villkor för förskolor runt om i landet. Förvaltningen delar utredningens bedömning att förslagen är viktiga för barns utveckling och lärande, men framhåller samtidigt att vissa delar kan behöva ytterligare analys. Framför allt bör de vägas mot ekonomisk genomförbarhet och lokala socioekonomiska förhållanden.

Ställningstaganden

Förvaltningens synpunkter och ställningstaganden redogörs för i det följande. De redogörs för utifrån de sex övergripande förslag som betänkandet består av.

Dessa är;

1.Förslag för en likvärdig förskola av god kvalitet

- 1.1 Regeringsuppdrag om ytterligare forskning och kunskapsutveckling i förskolan
- 1.2 Stödmaterial för likvärdighet och god kvalitet i förskolan ska tas fram
- 1.3 Statlig strategi för förskolans framtida kompetensförsörjning
- 1.4 Stärkt tillsyn utifrån ett likvärdighetsperspektiv

Förvaltningens synpunkter på förslag 1.

Förvaltningen tillstyrker förslag 1.1, 1.2, 1.3, 1.4

2. Förslag om reglering av barngruppsstorlekar och personaltäthet

- 2.1 Maximalt antal barn i en barngrupp i förskolan ska regleras
- 2.2 En definition av barngrupp ska införas i skollagen
- 2.3 En miniminivå av antal personal per barn ska införas

Förvaltningens synpunkter på förslag 2.

Förvaltningen vill uppmärksamma att förslaget uttrycker personaltäthet som antal personal per barn, vilket skiljer sig från det mått som vanligen används i förskolan, där antalet barn per pedagog redovisas. Förvaltningen instämmer i att barngruppens storlek, i kombination med personaltäthet och personalens utbildningsbakgrund, kan bidra till högre kvalitet i förskolan, men vill betona att förslagen behöver ses som en helhet för att få avsedd effekt. Även barngruppens sammansättning är betydelsefull. Det finns en potentiell risk att en barngrupp med 12 barn i åldrarna 1 – 5 år inte är tillräcklig utvecklande för samtliga barn, i det fall majoriteten av barnen i barngruppen är 1 – 2 år och endast ett fåtal är äldre barn. Förvaltningen ställer sig vidare frågande till hur exempelvis avdelningsplanering ska kunna genomföras utan att det strider mot bestämmelserna. Det bör därför tydliggöras att gemensam verksamhetsplanering kan medge undantag. Vidare anger utredningen att ”huvuddelen av dagen” avser merparten av dagen utifrån förskolans öppettider. Eftersom öppettiderna varierar mellan förskolor bör det framgå om öppettider motsvarar förskolans ramöppettider eller den faktiska tid som en förskola är öppen. Utan ett sådant förtydligande ser förvaltningen att det finns en risk för olika tolkningar vilket kan innebära skillnader i efterlevnad, vilket i sin tur får konsekvenser för barn. Förvaltningen anser också att förslagens ekonomiska hållbarhet behöver utredas vidare samt att hänsyn behöver tas till eventuella demografiska förändringar.

3. Förslag om förskolepersonalens språkkunskaper

- 3.1 Huvudmannen ska ansvara för att personal som arbetar i barngrupp har tillräckliga språkkunskaper i svenska
- 3.2 Föreskrifter om vilken nivå av svenska som ska krävas ska tas fram
- 3.3 Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram ett kartläggningsmaterial

Förvaltningens synpunkter på förslag 3.

Förvaltningen *instämmer* i att personalens kunskaper i svenska språket är en kvalitetsaspekt med betydelse och tillstyrker förslag 3.1, 3.2 och 3.3. Förvaltningen anser dock att kravet på kunskaper i svenska för medarbetarna behöver utredas så att kraven blir relevanta och anpassas efter behov.

4. Förslag om språket i skolväsendet

4.1 En upplysningsbestämmelse ska införas i skollagen om att språklagen gäller i hela skolväsendet

Förvaltningens synpunkter på förslag 4.

Förvaltningen *tillstyrker* förslag 4.1.

Den ursprungliga skrivelsen om obligatorisk språkförskola för vissa barn har i betänkandet omformulerats till nedan två förslag.

5. Förslag på insatser för en stärkt språklig utveckling i svenska i förskolan

5.1 Försöksverksamhet med språkstärkande metoder under två år

5.2 Utvärdering av den uppsökande verksamheten och erbjudande om plats i förskola

5.3 System för nationell uppföljning av närvaron i förskolan samt en reglering av det närvarofrämjande arbetet

5.4 Utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola för alla barn

Förvaltningens synpunkter på förslag 5.

Förvaltningen *instämmer* i att det är angeläget att fler barn går i förskolan och får möjlighet till språkutveckling i svenska. Förvaltningen *tillstyrker* därför förslag 5.1, 5.2, 5.3. Förvaltningen anser också att förslagets ekonomiska hållbarhet behöver utredas vidare när det gäller förslag 5.4. Detta utifrån att Stockholm idag har 15 timmars allmän avgiftsfri förskola och att utredningen föreslår 25 timmars avgiftsfri förskola.

6. Förslag om språkutvecklande stöd i svenska i förskolan

6.1 Obligatorisk språkbedömning i svenska det år barnet fyller tre år

6.2 Obligatorisk tilldelning av plats vid förskoleenhet för språkutvecklande stöd

6.3 Barnen förväntas delta i undervisningen och få sin rätt till språkutvecklande stöd tillgodosett

Förvaltningens synpunkter på förslag 6.

Förvaltningen *instämmer* i att regelbundet deltagande i förskola är betydelsefullt för barns språkutveckling i svenska, och att detta är särskilt angeläget för barn som endast i begränsad omfattning annars möter svenska språket. Förvaltningen *tillstyrker* därför förslag 6.2 och 6.3. Förvaltningen anser vidare att förslag 6.1 behöver utredas gällande bland annat testets innehåll, ansvaret för testets genomförande samt överlämnande av information mellan olika instanser och myndigheter. Förvaltningen motsätter sig dock att tilldelningen av plats ska ges först från höstterminen det år barnet fyller fyra år. Enligt förslaget ska hemkommunen ansvara för att genomföra en språkbedömning av barnet höstterminen det år barnet fyller tre år, medan tilldelning av plats sker först ett år senare. Förvaltningen bedömer att det är en alltför lång tidsperiod då barnets behov sannolikt kan ha förändrats. Tilldelningen av plats bör därför ske från vårterminen det kalenderår barnet fyller fyra.

Förvaltningen motsätter sig även den föreslagna tidsförskjutningen mellan språkbedömning och insats. Ett identifierat behov bör mötas skyndsamt. Risken är annars att värdefull tid går förlorad i barnets språkutveckling.

Jämställdhetsanalys

Förskola har en viktig funktion i samhället för jämställdheten mellan kvinnor och män. I förskolans uppdrag ingår att aktivt inkludera ett jämställdhetsperspektiv för alla barn. Förslaget berör inte jämställdhetsfrågor och en vidare jämställdhetsanalys genomförs därför inte.

Barnrättsanalys

Det svenska språket är en förutsättning för att barn ska lära sig läsa, skriva och räkna på svenska. Förskolan spelar därför en viktig roll som mötesplats och för att förbereda barnen för att kunna bli aktiva medborgare i samhället. Språkutvecklingen påverkas mycket av den språkliga stimulans som barnet får och den inställning till språk som barnet möter. Med hjälp av språket lär sig barnet att förstå sig själv, att tolka sin omgivning och att sortera sina upplevelser. Att kunna uttrycka sig är dessutom viktigt för att kunna delta aktivt i samhället och är därför en demokratisk rättighet.

FN:s konvention om barns rättigheter (Barnkonventionen) slår fast varje barns rätt till utbildning. Förslaget bidrar till uppdraget att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn i förskolan och därmed säkra rätten till en utbildning av god kvalitet.

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Lena Kullberg Boman
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola
(SOU 2026:37)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2026-09-09
Lena Kullberg Boman, Avdelningschef	2026-09-09